

Twee nieuwe Nederlandse perfins?

(Door: Dick Scheper; uit: Perfinpost nr. 115, november 2015)

Afbeelding 1 toont twee verschillende perfins in NVPH-nummer 77. Deze zegels van 1 gulden zijn in 1899 uitgegeven ter gelegenheid van de kroning van koningin Wilhelmina. Zowel de perfin 'A.K.' als de perfin 'A.O.' zijn niet bekend in de catalogus van Nederlandse perfins van J. Verhoeven. Op het eerste oog gaat het dus om nog onbekende Nederlandse perfins.

Afbeelding 1. Perfins 'A.K.' en 'A.O.' in NVPH-nummer 77.

Dat is echter niet het geval. Beide perfins zijn niet gebruikt door Nederlandse firma's. De gebruikers van de perfins moeten worden gezocht in het keizerrijk Rusland. Daarover eerst een stukje Russische postgeschiedenis.

Tussen 1900 en 1910 leed de Russische staatspost grote verliezen door fraude in de vorm van illegaal hergebruik van postzegels. Uit onderzoek bleek dat dieven regelmatig inbraken in de archieven van postkantoren en daarbij grote hoeveelheden gebruikte documenten buit maakten. De postzegels op deze documenten (vooral postwissels en postpakketkaarten) werden met chemische middelen ontdaan van de frankeerstempels en de zegels werden van een nieuwe gomlaag voorzien. Daarna werden de zegels met aantrekkelijke korting op de nominale frankeerwaarde doorverkocht aan winkeliers die een vergunning hadden voor de verkoop van postzegels. Deze vorm van illegaal hergebruik was een doorn in het oog van de Russische staatspost. Het verlies aan inkomsten uit de verkoop van nieuwe postzegels werd in 1908 geschat op ruim 7 miljoen roebel! In de postale circulaire No.22 van 9 april 1910 werd daarom bepaald dat postkantoren, die postwissels uitbetalen en pakketten bezorgen, de zegels op deze postwissels en postpakketkaarten moeten perforeren of door midden knippen voordat deze documenten worden gearchiveerd. Deze circulaire introduceerde het gebruik van de ambtelijke perforaties door Russische postkantoren. Over de vorm van dit perforeren bestonden er geen voorschriften.

Er zijn plaatsen waar het postkantoor het hergebruik van de zegels op genoemde documenten voorkwam door in de zegels te knippen of door de zegels van een ponsgat te voorzien of op andere wijze de zegels te beschadigen. In een beperkt aantal plaatsen kocht het postkantoor echter een perforator waarmee de postzegels op de documenten werden voorzien van perfins, waarvan de geperforeerde initialen verwezen naar de plaats van vestiging van het postkantoor.

Een (te) enthousiaste toepassing van genoemde circulaire is de oorzaak van de perfins 'A.K.' en 'A.O.' op afbeelding 1. In het begin van de 20^e eeuw was er geregeld postverkeer tussen Nederland en de noordelijke Russische havenplaats Archangelsk. Beide zegels zullen op een Nederlandse postwissel of een pakketkaart hebben gezeten. Na uitbetaling van de postwissel of uitreiking van het postpakket zijn de Nederlandse zegels met de perfin van het postkantoor van Archangelsk 'vernietigd' om hergebruik van de zegels te voorkomen. De beambten hebben zich vermoedelijk niet gerealiseerd dat de circulaire van 9 april 1910 alleen voor Russische documenten en zegels was bedoeld.

Afbeelding 2. De perfins 'A.K.' en 'A.O.' in Russische zegels van de Romanov-serie.

De perfin '**A.K.**' is aangebracht in het hoofdpstkantoor van Archangelsk en staat voor **A**rchangelsk **K**ontora. De perfin '**A.O.**' werd gebruikt in het hulppstkantoor van Archangelsk De initialen staan voor **A**rchangelsk **O**tdelenie.

Van andere Russische postkantoren die hun perfins in Nederlandse documenten en zegels hebben aangebracht, zijn mij geen voorbeelden bekend. Vondsten blijven uiteraard mogelijk. Ook in 'gewone' Russische perfins blijf ik natuurlijk geïnteresseerd. Uw eventuele vragen of aanbiedingen zie ik graag tegemoet. Mijn email is dick.scheper@planet.nl.